

LOL ZONDER ALCOHOL

Project voor leerlingen
van de derde graad
lager onderwijs

2. Lesboek

VERENIGING VOOR
ALCOHOL- EN ANDERE
DRUGPROBLEMEN vzw

Vooraf

Voordat je als leerkracht start met het project, is het belangrijk volgende aandachtspunten even door te nemen:

1. Informeren van de ouders over het project LOL zonder alcohol

Bij de start krijgen de ouders een flyer die hen informeert over het hoe, wat en waarom van het project. De flyer kadert het project ook binnen het werken aan een gezondheidsbeleid op school en benadrukt dat de invalshoek een positieve boodschap is, nl. het stimuleren van gezonde keuzes.

Met die flyer toon je als leerkracht welke inspanningen je doet om een gezonde, toffe leefomgeving te creëren. Je verwittigt de ouders ook al dat ze nog uitgenodigd zullen worden voor een openklasmoment.

Bovendien kan mogelijke terughoudendheid of weerstand t.o.v. het project voorkomen worden. Tijdens het uittesten van het project **LOL zonder alcohol** in diverse scholen bleek dat een aantal ouders vragen had bij het werken rond het thema alcohol in het lager onderwijs. Nadere bevraging leerde dat er bij deze ouders – toen ze de eerste keer hoorden van het project – het idee leefde dat het project zich zou situeren in de beladen sfeer van (zwaar) alcoholmisbruik. De flyer plaats het project onmiddellijk voor alle ouders in het juiste perspectief

Op www.acoolworld/school vind je een flyer voor de ouders, waar je info op maat van jouw school of klas kan invullen. Idealiter geef je in de flyer ook al aan wanneer het feestelijk openklasmoment zal doorgaan (cf. 3. De afsluiter).

2. Een veilige omgeving: de klasbrievenbus

Voor kinderen met problemen ...

Soms kan het zijn dat kinderen gevoelens of vragen hebben die ze niet luidop durven uit te spreken. Ook alcohol is voor sommige kinderen een gevoelig onderwerp. België telt naar schatting 183.000 kinderen onder de 15 jaar met ouders die een alcoholprobleem hebben.

Het is niet de bedoeling om tijdens de lessen alcoholpreventie expliciet rond deze problematiek te gaan werken met de klasgroep. Maar het is wel belangrijk om je bewust te zijn van het feit dat zich in jouw klas mogelijk kinderen in deze situatie bevinden. Jij kan deze kinderen, in alle discretie, een kanaal bieden om in vertrouwen hun vragen te stellen. Het werken met een zorgbrievenbus is hierbij een bruikbare methodiek.

Wanneer je als leerkracht tijdens een klasgesprek voelt dat een leerling problemen heeft rond alcoholgebruik in het gezin of wanneer een kind hierover vragen stelt via een briefje in de zorgbrievenbus, neem je best volgende stappen:

- Geef aan, in een gesprek onder vier ogen met het kind, waar hij/zij informatie kan vinden. Op www.acoolworld.be/kids staan onder andere verhalen van andere kinderen en onder de knop 'alcoholproblemen' vindt het kind info en tips. De belangrijkste boodschap voor dit kind is "probeer goed voor jezelf te zorgen".
- Betrek de zorgcoördinator en/of de CLB-medewerker. Als leerkracht heb je geen beroepsgeheim, ook de zorgleerkracht niet, dit is enkel van toepassing voor het CLB. Zij zijn dan ook een belangrijke partner. Zij kunnen de situatie ten gronde bekijken, met oog voor het welzijn van het kind. Ook hiervoor bestaat specifiek materiaal, zoals het boekje "Als je ouder drinkt" (VAD, 2010).
- Uiteraard blijf je als leerkracht wel een belangrijke gesprekspartner van het kind.

Voor elk kind ...

Maar uiteraard kan elke leerling die met een vraag, zorg of opmerking zit die hij of zij liever niet voor de hele klasgroep vertelt, op elk moment van de dag een briefje in de klasbrievenbus gooien. En dit hoeft echt niet over grote problemen en thematieken te gaan. Denk maar aan de sociale druk van leeftijdsgenoten en hoe kinderen daarmee omgaan? Wie ben ik? Wie wil ik zijn? Waar sta ik voor? Soms zijn kinderen op zoek naar zichzelf of stellen ze zich vragen. Dit kan moeilijk zijn en brengt heel veel emoties met zich mee.

Als leerkracht is het belangrijk om dit dan, op een vrij moment, apart met die leerling te bespreken. De briefjes kunnen ook anoniem gepost worden: afhankelijk van de inhoud van het briefje kan je proberen om, zonder naar de afzender te vragen, de vraag te beantwoorden in de klas.

3. De afsluiter: een feestelijk openklasmoment

Het project wordt afgesloten met de organisatie van een openklasmoment (les 8): de leerlingen presenteren het project aan:

- de ouders;
- andere klassen (nodig zeker de klas uit die 1 jaar jonger is, dat is voor hen ook al een opwarmertje voor het volgende jaar);
- ...

Bouw dit in: neem foto's doorheen het project. Deze foto's kan je samen met een verslag van het project ook tijdens en na het project op de schoolwebsite plaatsen. Ook hier kan je de leerlingen laten meehelpen. Bv. de leerlingen kunnen aan het verslag en bijpassende foto's werken in een les Nederlands (schrijven).

Hou ook rekening met de praktische organisatie van het feest. Dit wordt in les 8 met de leerlingen uitgewerkt, en omvat o.a. volgende suggesties:

- uitnodiging maken voor de ouders;
- alcoholvrije en gezonde drankjes aanbieden;
- tentoonstelling maken van wat aan bod gekomen is tijdens de lessen;
- ...

Je vindt op de website (www.acoolworld/school) ter illustratie enkele foto's van het project in de testscholen.

Les 1: Alcohol...?!?

Introductie van het thema alcohol

A. Situering van de les

Duur 50 minuten

- Lesdoelen**
- Het verhaal navertellen met eigen woorden.
 - Ervaringen in verband met alcohol(gebruik) verwoorden.
 - Een mening in verband met alcohol(gebruik) verwoorden.
 - Associëren met het begrip 'alcohol'.
 - Ervaringen en gevoelens op een persoonlijke manier uiten.
 - Durven in discussie treden met leeftijdsgenoten.
 - Reflecteren over eigen gedrag en gevoelens.

Leerdoelen wereldoriëntatie

GO!

DOMEIN NATUUR / MENS EN GEZONDHEIDSEUCATIE

- Het verwerven van een aantal essentiële inzichten zoals dat sommige roesmiddelen wel en andere geen sociaal aanvaarde drugs zijn.

DOMEIN MENS / IK EN MEZELF

- De leeromgeving spreekt de innerlijke belevingswereld van elke leerling voldoende aan waardoor een succesvolle ontwikkeling mogelijk wordt.
- Regelmatig kringgesprekken organiseren, waarbinnen het kind als individu op een veilige manier zijn verhaal kan doen.
- Ruimte creëren en respect hebben voor het eigen geschreven en gesproken woord, voor de eigen oplossingsstrategieën enz.
- Voldoende ruimte (respect) voor privacy.

OVSG

DOMEIN MENS / SOCIALE COGNITIE

- 1.1 - 4.

DOMEIN MENS / SOCIALE VAARDIGHEDEN

- 2.7 - 5.

VVKBaO

OVERKOEPELENDE DOELSTELLINGEN / BASISATTITUDES

- 0.12

MENS EN ZINGEVING / MENSEN GEVEN RICHTING AAN HUN LEVEN

- 2.10

MENS EN MEDEMENS / IK KEN MEZELF

- 4.2

MENS EN MEDEMENS / IK GA OM MET ANDERE MENSEN

- 4.5

Didactisch materiaal

- Verhaal van Spike: “Biertje?” → LES 1, bijlage 1
- Prent van Spike, Birdy, Takani & Kim → LES 1, bijlage 2 en/of de poster ACOOLWORLD
- Het projectboek
- De klasbrievenbus → Vooraf
- A3-papier

Opmerking

Introduceer in deze les de ‘klasbrievenbus’ als middel voor de leerlingen om ‘dingen die je niet luidop wil zeggen’ een plaats te geven en onder de aandacht van de leerkracht te brengen.

Verder maken de leerlingen ook kennis met het projectboek, waarin de leerlingen doorheen het project hun gedachten, gevoelens en te onthouden zaken in kwijt kunnen.

B. Lesscenario

1. Inleiden van het thema met een verhaal

Hang de prent horende bij het verhaal zichtbaar op in de klas. Lees het verhaal voor of vertel het aan de leerlingen en pauzeer op de aangeduide plaats in het verhaal. Betrek de leerlingen reeds bij het verhaal door hen een mogelijk einde te laten voorspellen. De leerlingen geven mogelijke suggesties. Lees of vertel het einde van het verhaal.

Indien er een zithoek aanwezig is in de klas, is dit de uitgelezen plaats om over te gaan tot een gesprek.

2. Bespreken van de inhoud van het verhaal

Volgende richtvragen kunnen je helpen om het verhaal met de leerlingen te bespreken:

- > Vertel bondig de inhoud van het verhaal.
- > Waarom is Spike blij dat hij niet heeft gedronken?
- > Wat vind je van zijn reactie tegenover zijn vrienden?
- > Wat zou er gebeurd kunnen zijn indien Spike toch had gedronken?
- > Wie herkent zich in de situatie waarbij de vader een pintje geeft aan Spike?
- > Zijn er bij jullie regels of afspraken over alcohol drinken?

3. Maken van een mindmap rond alcohol

Maak samen met de leerlingen een klassikale mindmap rond alcohol op bord. Stuur de antwoorden desnoods in de gewenste richting d.m.v. richtvragen:

- > Waar zit alcohol in?
- > Wat gebeurt er als je alcohol drinkt?
- > Wanneer drinken mensen alcohol?
- > Waarom drinken mensen alcohol?
- > Wat zijn mogelijke gevolgen van alcohol?
- > Hoe gedragen mensen zich nadat ze alcohol hebben gedronken?

- Suggesties**
- Noteer de mindmap aan bord op A3-bladen, want in de volgende lessen wordt hierop verder gewerkt (bv. les 2). Bovendien kan je zo in de loop van het project steeds aanvullingen doen. Je kan de mindmap nadien gemakkelijk verplaatsen naar de prikbordwand. Zo wordt tijdens het feest (les 8) ook duidelijk wat er in de klas allemaal gebeurd is.
 - Je kan de leerlingen ook eerst in kleine groep laten brainstormen a.d.h.v. de richtvragen en later hun antwoorden klassikaal samenbrengen.

Achtergrondinfo

Alcohol is een maatschappelijk aanvaarde drug en maakt meestal deel uit van het sociale leven van volwassenen. Kinderen zien dat alcohol en plezier maken, samen gaat. Dit beeld wordt hen aangereikt via verschillende kanalen, zowel thuis als via de media. Maar soms zien kinderen ook de scherpere kanten van alcoholgebruik. In België zijn er ongeveer 183.000 kinderen die een moeder of vader hebben met alcoholproblemen (dat is één kind op tien).

Het is niet de bedoeling om tijdens de les rond deze problematiek te gaan werken. Maar het is wel belangrijk om aandacht te hebben voor het feit dat leerlingen zich in deze situatie bevinden. Dit kan o.a. door hen een kanaal te bieden om in vertrouwen hun vragen te stellen. Het werken met een klasbrievenbus is hierbij een bruikbare methodiek (cf. 4. 'Wat denk ik over alcohol').

4. Wat denk ik over alcohol?

Na de mindmap volgt een kringgesprek over eigen ervaringen, meningen en gevoelens omtrent alcoholgebruik. Op iedere vraag kan je uiteraard dieper ingaan afhankelijk van de antwoorden van de leerlingen. De vragen geven enkel de richting aan naar het verloop van de volgende lessen. Doelstelling is kinderen doen inzien dat zij zelf best geen alcohol drinken voor de leeftijd van zestien jaar. De voornaamste reden is dat alcohol schadelijk is voor de lichamelijke en geestelijke ontwikkeling.

Belangrijk hierbij, en dat geldt voor het hele project, is dat je als leerkracht een veilige omgeving schept voor de leerlingen. Laat hen voelen dat deelname aan het gesprek geheel vrijblijvend is en geen verplichting. Benadruk dat ze zelf bepalen wat ze willen vertellen. Maak de afspraak dat de informatie die ze delen binnen de groep blijft en alle kinderen hiertoe verantwoordelijkheid dragen.

Leg ook uit dat, wanneer de leerling met een vraag, zorg of opmerking zit die hij of zij liever niet voor de hele klasgroep vertelt, hij of zij op elk moment van de dag een briefje in de klasbrievenbus kan gooien. Jij als leerkracht zal dit dan, op een vrij moment, apart met hem of haar bespreken. Als ze willen, kunnen ze ook anoniem een vraag stellen. Jij kan deze dan, afhankelijk van de inhoud van de vraag, zonder naar de afzender te vragen, proberen te beantwoorden in de klas.

- Suggesties**
- Meer info over het werken met de klasbrievenbus → Vooraf
 - Verwijs naar het projectboek (cf. 5. 'Het projectboek'): ook daar is ruimte om hun gedachten, gevoelens van zich af te schrijven. Bovendien wordt daarin ook verwezen naar de website www.acoolworld.be/kids waar ze terecht kunnen met al hun vragen over alcohol.

Hulpvragen:

- > Wat vind je van alcohol?
- > Heb je ooit al eens alcohol gedronken?
- > Wat heb je dan gedronken?
- > Waarom deed je dat?
- > Waar vind je alcohol?
- > Weten je ouders dat je alcohol hebt gedronken?
- > ...

5. Het projectboek

De leerlingen krijgen elk een projectboek. Na het kringgesprek over eigen ervaringen, meningen en gevoelens omtrent alcoholgebruik krijgen ze de gelegenheid om hun eigen projectboek aan te vullen. Het projectboek is een belangrijk instrument om zicht te krijgen op de totaliteit van het project en om gedachten en gevoelens op een veilige manier te kunnen delen.

Suggestie *Laat de leerlingen de kans om na te denken over deze inleidende les. Geef hen tijd en ruimte om hun projectboek te personaliseren.*

Les 2: Alcohol... wie, wat, waar?

Bewustwording: kennis over alcohol

A. Situering van de les

Duur 90 minuten

- Lesdoelen**
- Verwoorden wat alcohol is.
 - Voorbeelden geven van alcoholische dranken.
 - Aanduiden van het alcoholgehalte op een verpakking.
 - Drinkgedrag van mensen aflezen van statistieken en diagrammen.
 - Onderzoeken wie drank kan kopen en waar (wetgeving).
 - Afspraken kunnen naleven.
 - Antwoorden op onderzoeksvragen correct verwoorden en toelichten.
 - Een groepstaak afwerken binnen de vooropgestelde tijd.

Leerdoelen wereldoriëntatie

GO!

DOMEIN NATUUR / MENS EN GEZONDHEIDSEUCATIE

- Het verwerven van een aantal essentiële inzichten zoals dat sommige roesmiddelen wel en andere geen sociaal aanvaarde drugs zijn.
- Het zelfstandig kunnen uitvoeren van een aantal essentiële vaardigheden en het verwerven/nastreven van attitudes zoals:
 - > ongezond gedrag herkennen, bespreken en eventueel veranderen;
 - > op hun niveau informatiebronnen (boeken, tijdschriften, beeldmateriaal enzovoort) raadplegen.

DOMEIN TECHNOLOGIE

- Een aantal essentiële feiten zoals om met de computer te werken moet je exact juiste procedures volgen in de juiste context kunnen gebruiken.
- Een aantal relaties zoals computer – beeld – geluid – bewaren – internet – informatie in de juiste context kunnen gebruiken.
- Het verwerven van een aantal essentiële inzichten zoals dat internet via het wereldwijde web een enorm grote schat aan informatie aanbiedt.

DOMEIN MENS / IK EN MEZELF

- Ruimte creëren en respect hebben voor het eigen geschreven en gesproken woord, voor de eigen oplossingsstrategieën enz.
- Voldoende ruimte (respect) voor privacy.

DOMEIN MENS / IK EN DE ANDER

- Voldoende gelegenheid bieden om de leerlingen tijdens de leeractiviteiten met elkaar te laten omgaan, samen te werken, ...
- Ervoor zorgen dat de wijze van omgaan met elkaar besproken wordt.

OVSG

DOMEIN TECHNIEK / TECHNIEK HANTEREN

- WO-TEC-03 - 4.
- WO-TEC-03 - 5.

DOMEIN MAATSCHAPPIJ / SOCIAAL-CULTURELE VERSCHIJNSELEN

- 2.2 - 14.

DOMEIN MAATSCHAPPIJ / POLITIEKE EN JURIDISCHE VERSCHIJNSELEN

- 3.1 - 3.
- 3.1 - 4.

DOMEIN MENS / SOCIALE VAARDIGHEDEN

- 2.12 - 5.

VVKBaO

OVERKOEPELENDE DOELSTELLINGEN / BASISATTITUDES

- 0.5

OVERKOEPELENDE DOELSTELLINGEN / BASISVAARDIGHEDEN

- 0.11
- 0.13
- 0.15

MENS EN MEDEMENS / IK GA OM MET ANDERE MENSEN

- 4.10

MENS EN TECHNIEK / SYSTEMEN

- 6.8

MENS EN TECHNIEK / TECHNISCH DENKPROCES

- 6.18

MENS EN TIJD / DAGELIJKSE TIJD

- 8.7

Didactisch materiaal

- Mindmap LES 1
- Werkbundel / Kopieerblad → LES 2 bijlage 1a
- Werkbundel / Oplossingen → LES 2 bijlage 1b
- Opdrachtkaarten per hoek / Kopieerblad → LES 2 bijlage 2
- Kaart winkelier → LES 2 bijlage 3
- Klantenkaarten / Kopieerblad → LES 2 bijlage 4
- Informatiefiche hoek 5 → LES 2 bijlage 5
- Informatiefiche hoek 1 → LES 2 bijlage 6 (optioneel)
- Enkele kookboeken met verschillende recepten met alcohol
- Ingerichte hoek als winkeltje met bv. drank, kranten, snoep
- Computers met internetaansluiting (optioneel)

Opmerking

Indien je geen computer ter beschikking hebt, kan je werken met de Informatiefiche hoek 1.

B. Lesscenario

1. Herbekijken van de mindmap uit de voorgaande les

Neem de mindmap van de vorige les opnieuw als uitgangspunt. Bespreek met de kinderen de vragen en kennis die ze reeds noteerden. Leg hen uit dat ze deze les het antwoord op verschillende vragen zullen onderzoeken en nagaan of hun voorkennis correct is.

2. Toelichten van het hoekenwerk

Elke leerling krijgt een werkbundel. In de hoeken leg je de opdrachtenkaarten klaar met de uitleg. Voorzie per groep maximum 4 à 5 leerlingen en per hoek maximaal 15 minuten.

Licht de hoeken bondig toe voor de hele groep alvorens ze aan het werk gaan. Maak duidelijke afspraken met de leerlingen en spreek een signaal voor de wissels af.

Suggestie *Je kan iedere leerling een taak geven zoals tijdsbewaker, materiaalmeester, verslaggever, rustbewaker.*

3. Uitvoeren van het hoekenwerk

Hoek 1

Op de computer opzoeken wat alcohol is en welke alcoholische dranken er bestaan op de vragen-pagina van www.acoolworld.be/kids.

Suggestie *Indien je geen computer ter beschikking hebt, kan je als alternatief gebruik maken van de Informatiefiche hoek 1 (bijlage 6).*

Hoek 2

Op verschillende soorten flessen op zoek gaan naar het alcoholgehalte van deze dranken. De leerlingen maken ook kennis met de verschillen tussen de alcoholische dranken en het principe van standaardglazen.

Suggestie *Je kan verschillende alcoholische dranken meebrengen naar de klas: fles wijn, flesje bier, mixdrankje (bv. Bacardi Breezer), fles sterkedrank. Of je kan de leerlingen dit laten opzoeken via internet op de website www.acoolworld.be/kids.*

Hoek 3

Door te gaan 'winkelen', leren de leerlingen wie, waar en wanneer alcohol kan kopen.

Hoek 4

Uit verschillende informatiebronnen op zoek gaan naar gerechten waar alcohol in verwerkt is en welke alcoholische drank het meest gebruikt wordt bij bereidingen. De leerlingen gaan ook de hoeveelheid alcohol na bij ieder gerecht.

Hoek 5

De leerlingen onderzoeken het drinkgedrag van de mensen door het interpreteren en analyseren van diagrammen, statistieken en andere gegevens.

Als leerkracht controleer en begeleid je waar nodig.

4. Evalueren van de verschillende opdrachten

Het materiaal uit de hoeken wordt verzameld op één plaats. Alle leerlingen nemen terug plaats aan hun eigen bank en nemen de werkbundel mee.

De opdrachten van de verschillende hoeken worden klassikaal geëvalueerd. Indien je met verslaggevers hebt gewerkt, kunnen zij het woord voeren per groep. Jij kan de oplossingen op bord noteren en aanvullende informatie geven indien nodig.

Bespreek niet alleen de inhoud maar ook het groepsproces, bv. hoe verliep de samenwerking?

Suggestie *De werkbundel kan ook afgegeven en individueel geëvalueerd worden. Er is daarom vooraan op de werkbundel ook ruimte voor naam, klas en datum voorzien.
Aanvullen projectboek: de werkbundel van de leerling kan ingevoegd worden in het projectboek.*

Les 3: Alcohol & je lichaam

Bewustwording:
risico's en effecten van alcohol

A. Situering van de les

Duur 75 minuten

- Lesdoelen**
- Inzicht in de risico's en gevolgen van alcoholgebruik.
 - Inzicht in de effecten van alcohol op het lichaam (fysiek en mentaal).
 - De kernwoorden uit een informatieve tekst over risico's en gevolgen van alcohol halen.
 - De inhoud van een informatieve tekst over de risico's en gevolgen van alcohol met eigen woorden op een gestructureerde manier presenteren.
 - Kritisch en selectief omgaan met verschillende informatiebronnen.
 - Een groepstaak afwerken binnen de gestelde tijd.
 - Op verbale en niet-verbale wijze gericht luisteren tonen.
 - Reflecteren over eigen gedrag, gevoelens en kennis.

Leerdoelen wereldoriëntatie

GO!

DOMEIN NATUUR / MENS EN GEZONDHEIDSEUCATIE

- Een aantal essentiële feiten zoals de bloedsomloop staat mee in voor de transport van stoffen doorheen het hele lichaam in de juiste context gebruiken.
- Een aantal relaties zoals gezondheid – verslaving – drugs in een juiste context kunnen plaatsen.
- Het verwerven van een aantal essentiële inzichten zoals dat:
 - > alle stelsels onderling afhankelijk zijn van elkaar;
 - > een gezond en hygiënisch levenspatroon belangrijk is.
- Het zelfstandig kunnen uitvoeren van een aantal essentiële vaardigheden en het verwerven/nastreven van attitudes zoals:
 - > ongezond gedrag herkennen, bespreken en eventueel veranderen;
 - > op hun niveau informatiebronnen (boeken, tijdschriften, beeldmateriaal, ...) raadplegen.

DOMEIN MENS / IK EN MEZELF

- Regelmatig kringgesprekken organiseren, waarbinnen het kind als individu op een veilige manier zijn verhaal kan doen.
- Ruimte creëren en respect hebben voor het eigen geschreven en gesproken woord, voor de eigen oplossingsstrategieën enzovoort.
- Voldoende ruimte (respect) voor privacy.

DOMEIN MENS / IK EN DE ANDER

- Voldoende gelegenheid bieden om de leerlingen tijdens de leeractiviteiten met elkaar te laten omgaan, samen te werken, ...
- Ervoor zorgen dat de wijze van omgaan met elkaar besproken wordt.

OVSG

DOMEIN NATUUR / LEVENDE NATUUR

- WO-NAT-03 - 21.

DOMEIN NATUUR / GEZONDHEID

- WO-NAT-07 - 3.
- WO-NAT-07 - 5.
- WO-NAT-07 - 29.

DOMEIN MAATSCHAPPIJ / SOCIAAL-CULTURELE VERSCHIJNSELEN

- 2.2 - 14.

DOMEIN MENS / SOCIALE COGNITIE

- 1.1 - 4.
- 1.3 - 1.

VVKBaO

OVERKOEPELENDE DOELSTELLINGEN / BASISATTITUDES

- 0.5
- 0.7

OVERKOEPELENDE DOELSTELLINGEN / BASISVAARDIGHEDEN

- 0.12
- 0.15

MENS EN MEDEMENS / IK KEN MEZELF

- 4.2

MENS EN MEDEMENS / IK GA OM MET ANDERE MENSEN

- 4.10

MENS EN NATUUR / ZORGEN OM DE EIGEN GEZONDHEID

- 7.14
- 7.15

MENS EN TIJD / DAGELIJKSE TIJD

- 8.7

Didactisch materiaal

- Prent van Spike, Birdy, Kim & Takani → LES 1, bijlage 2
- Mindmap gemaakt in les 1
- Infobundel / Kopieerblad → LES 3, bijlage 1a
- Infobundel / Oplossingen → LES 3, bijlage 1b
- Tekst A, B & C → LES 3, bijlage 2
- A3-bladen (per groep 1 blad) + schrijfstiften
- Optioneel: woordenboeken, informatieve boeken/leesboeken over alcohol, computers met internetaansluiting

Geen zwart-wit verhaal

Het is belangrijk dat deze les geen zwart-wit verhaal wordt: alcohol is niet of goed, of slecht. Veel hangt af van wie je bent (bv. kind/volwassene) en hoe je omgaat met alcohol. Alcohol maakt deel uit van ons maatschappelijk leven en gaat bij volwassenen

meestal gepaard met plezier, maar kan ook minder leuke gevolgen hebben en kan niet altijd (bv. alcohol in het verkeer). Voor jongeren (-16) zijn er meer risico's gebonden aan alcoholgebruik en is het gezonder om niet te drinken.

B. Lesscenario

1. Terugblik: het verhaal 'Biertje?' (Les 1)

Verwijs naar de prent van Spike, Birdy, Kim & Takani en laat de leerlingen kort de inhoud van het verhaal 'Biertje?' in eigen woorden navertellen.

Stel richtvragen die vooral verband houden met de situatie waarin Birdy en Kim zich op een bepaald moment bevinden.

- > Hoe voelden Birdy en Kim zich na het drinken van alcohol?
- > Herken je deze situatie bij mensen uit je omgeving?
- > Hoe voelden zij zich? Hoe liep de situatie af?
- > Gelukkig eindigde alles nog goed voor Birdy en Kim. Had het met hen anders (ernstiger) kunnen aflopen?

Verwijs daarna naar de mindmap die de leerlingen de eerste les maakten. Ze gaven al mogelijke antwoorden/reacties die verband houden met het onderwerp van deze les. Vertel hen dat het doel van deze les is te onderzoeken welke risico's en gevolgen alcohol drinken kan hebben.

2. Een presentatie maken over de risico's en gevolgen van alcohol

Verdeel de leerlingen in groepjes, max. 4 tot 5 leerlingen per groep. Geef elke groep een A3-blad en schrijfstiften. Iedere groep krijgt een verschillende tekst over bepaalde risico's en gevolgen van alcohol(gebruik). De 3 teksten (A, B & C) kan je desgewenst nog in stukjes opdelen naargelang het aantal leerlingen in de klas. Eventueel kunnen deze informatieve teksten aangevuld worden met andere bronnen, bv. informatieve boeken over alcohol.

Met behulp van deze materialen maakt ieder groepje een presentatie. Zeg vooraf dat de presentatie moet dienen om de inhoud van hun tekst zo duidelijk mogelijk over te brengen naar de medeleerlingen in de klas. Moedig hen aan om volgens plan te werken. Denk hierbij aan het gebruik van de vragen van het taalmodel, schrijfstrategiekaarten, algemene oplossingsheuristieken (beertjes) enzovoort. Uiteraard op de manier zoals de kinderen die in andere lessen ook hanteren. De focus blijft wel liggen op kennismaken met nieuwe informatie.

Suggestie Je kan de leerlingen volgende tips meegeven:

- *Bouw eerst een schema op aan de hand van de structuur van de tekst.*
- *Gebruik kernwoorden in je schema. Om die te vinden, lees je ieder tekstblokje afzonderlijk. Haal er de belangrijkste zin uit (= de zin die het meest vertelt), duid daarna in die zin het belangrijkste woord aan.*
- *Schrijf eerst alles op wat volgens jouw groepje belangrijk is. Daarna herlezen jullie het volledige schema. Probeer woorden die je niet echt nodig hebt om te weten wat je moet vertellen uit je schema te schrappen. Zo schrijf je alleen de hoofdzaken op.*
- *Probeer een presentatie op te bouwen die samenhangt; ieder groepslid moet iets doen/te vertellen hebben. Het is belangrijk dat iedere groep het geheel een paar keer oefent.*
- *Denk eraan dat het resultaat van de groep telt! Help elkaar door voor te zeggen, te tonen, woorden te zoeken om iets te zeggen. Als je goed wil presenteren, is het belangrijk om zelf te begrijpen wat je vertelt, controleer dus of iedereen de volledige tekst begrijpt.*
- *Probeer je presentatie origineel te beginnen: je moet je klasgenoten boeien, wees creatief!*

Geef aan dat de groepjes maximum 30 minuten voorbereidingstijd krijgen. Wanneer je de 3 teksten verder in stukjes opgedeeld en over meerdere groepen verdeeld hebt, kan de voorbereidingstijd ingeperkt worden. Wijs de kinderen er op dat ze speciaal dienen te letten op tijdsbewaking en op 'verbaal en niet-verbaal gericht luisteren'. Dit zijn de twee doelen van deze les die specifiek op leren samenwerken zijn gericht.

Suggestie *Je kan in elk groepje een tijdsbewaker aanduiden.*

Als leerkracht begeleid je de verschillende groepjes en stuur je bij indien nodig. Richt jouw observaties en begeleiding op de twee eerder gestelde lesdoelen in verband met samenwerken. Zo kan je bij het afsluiten van de les gericht feedback geven.

Suggestie *Je kan woordenboeken en leerboeken of computer(s) vrij beschikbaar maken. Zo kunnen leerlingen zelfstandig betekenissen, extra informatie, beeldmateriaal gaan opzoeken. Wanneer je werkt met computers, kan je de website www.acoolworld.be/kids klaarzetten.*

3. Presenteren van het groepswerk over risico's en gevolgen van alcohol

Geef elke leerling een infobundel zodat zij de presentaties doelgericht kunnen volgen. Ze kunnen er begrippen, betekenissen of kernwoorden op aanvullen in potlood.

De verschillende groepjes presenteren hun onderwerp aan de andere klasgenoten in de volgorde zoals toegevoegd in bijlage (LES 3, bijlage 2 Tekst A, B & C).

Geef na iedere presentatie alle leerlingen de kans om reacties, meningen en/of vragen te stellen aan de 'presentatiegroep'.

- Suggesties**
- *Maak specifieke afspraken rond het respectvol luisteren en reageren. Bv. "We blijven rustig wanneer een groepje zijn presentatie brengt. We beginnen niemand uit te lachen. We luisteren aandachtig. Vragen worden na de presentatie gesteld."*
 - *Na het stukje presentatie waar het effect van alcohol op de hersenen (tekst A) aan bod kwam, kan je eventueel dit filmpje tonen met hersenanimatie. Ga naar www.alcoholinfo.nl, kies dan 'Voor wie', bij 'Ouders' staat 'Websites en film'. Daar staat het filmpje over 'alcohol en het puberbrein'.*

4. Nabespreking: inhoudelijk/hoe ging het groepswerk?

Inhoudelijk

Overloop samen met de leerlingen de informatiefiche. Vul aan of corrigeer waar nodig. Peil ook naar gevoelens en gedachten.

- > Wat is je het meest bijgebleven?
- > Wat is helemaal nieuw voor jou?
- > Waarover ben je verwonderd?
- > ...

Het groepswerk

Het is belangrijk om naast een bespreking van het inhoudelijk gedeelte ook feedback te geven op het werk in groep. Neem als uitgangspunt voor deze bespreking hetgeen jij als leerkracht hebt geobserveerd tijdens het voorbereidingsmoment. Schenk aandacht aan de twee lesdoelen die specifieke deelvaardigheden omtrent groepswerk betrachten, nl.:

- > een groepstaak afwerken binnen de gestelde tijd;
- > op verbale en niet-verbale wijze gericht luisteren.

Probeer tijdens je feedback positieve voorbeelden te benoemen. Omschrijf daarbij het gestelde gedrag zo concreet mogelijk. Vermeld eventueel ook wat niet goed was, maar leg er niet de nadruk op.

Suggesties

- *De infobundel kan ook afgegeven en individueel geëvalueerd worden. Er is daarom vooraan op de werkbundel ruimte voor naam, klas en datum voorzien.*
- *Voeg de infobundel toe aan het projectboek.*
- *Laat de leerlingen de kans tot reflectie over deze les: wat voel, denk, vind ik. In het projectboek is hiervoor de nodige ruimte voorzien. Er wordt ook naar de klasbrievenbus en de website acoolworld.be verwezen als veilige plaatsen om al hun vragen te stellen. Benadruk dat misschien ook nog even.*

Les 4: Assertivo

Oefenen van assertief gedrag

A. Situering van de les

Duur 50 minuten

- Lesdoelen**
- Kunnen een duidelijk onderscheid maken tussen subassertief, assertief en agressief gedrag.
 - Zijn zich bewust van hun gedrag in sociale situaties door middel van een assertiviteitstest.
 - Kunnen kritisch omgaan met vragen betreffende assertiviteit en eerlijk antwoorden.
 - Kunnen aantonen met voorbeelden en tegenvoorbeelden dat assertief gedrag de beste reactie is in sociale situaties.
 - Kunnen rollenspelen kritisch aanschouwen.
 - Zijn bereid in een rollenspel, ingekleed in de eigen leefwereld, assertief gedrag te vertonen.
 - Kunnen zich weerbaar opstellen.

Leerdoelen wereldoriëntatie

GO!

DOMEIN MENS / IK EN MEZELF

- De leeromgeving biedt een brede waaier aan expressiemogelijkheden binnen uiteenlopende leerdomeinen.
- De leeromgeving spreekt de innerlijke belevingswereld van elke leerling voldoende aan waardoor een succesvolle ontwikkeling mogelijk wordt.
- Regelmatig kringgesprekken organiseren, waarbinnen het kind als individu op een veilige manier zijn verhaal kan doen.
- Ruimte creëren en respect hebben voor het eigen geschreven en gesproken woord, voor de eigen oplossingsstrategieën enzovoort.
- Mogelijkheden aanbieden om de eigen expressie van de leerlingen telkens weer een eigen, waardevolle plaats te geven.
- Voldoende ruimte (respect) voor privacy.
- Een sfeer te creëren waarbinnen elk kind zichzelf kan zijn en hiervoor gerespecteerd wordt.

DOMEIN MENS / IK EN DE ANDER

- Voldoende gelegenheid bieden om de leerlingen tijdens de leeractiviteiten met elkaar te laten omgaan, samen te werken enzovoort.
- Actieve werkvormen, waarbij kinderen de opdracht/mogelijkheid krijgen een persoonlijke inbreng te leveren in een groepsactiviteit, zijn een voorwaarde om tot een coöperatieve klasgroep te kunnen komen, waar het samenwerken een positieve betekenis krijgt.

DOMEIN MENS / IK EN DE ANDEREN: VOLWASSENEN

- Kinderen moeten leren zich weerbaar op te stellen, ook tegenover volwassenen.
- Ze moeten leren inzien dat ieder van hen op een of ander moment voor de keuze zal worden geplaatst om al dan niet op te komen voor zichzelf.

OVSG

DOMEIN NATUUR / GEZONDHEID

- WO-NAT-07 - 22.

DOMEIN MENS / SOCIALE COGNITIE

- 1.1 - 4.
- 1.1 - 6.
- 1.2 - 4.
- 1.3 - 11.

DOMEIN MENS / SOCIALE VAARDIGHEDEN

- 2.2 - 3.
- 2.2 - 8.
- 2.7 - 5.
- 2.7 - 7.

VVKBaO

MENS EN ZINGEVING / MENSEN GEVEN RICHTING AAN HUN LEVEN

- 2.10

MENS EN MEDEMENS / IK KEN MEZELF

- 4.2
- 4.3

MENS EN MEDEMENS / IK GA OM MET ANDERE MENSEN

- 4.5
- 4.14

- Didactisch materiaal**
- Bladwijzers LOL zonder alcohol → Klaspakket (www.acoolworld.be/school)
 - Prent van Spike, Birdy, Kim & Takani → LES 1, bijlage 2
 - Kaartjes / Kopieerblad → LES 4, bijlage 1
 - Test jezelf / Kopieerblad → LES 4, bijlage 2
 - Situaties voor het rollenspel / Kopieerblad → LES 4, bijlage 3
 - Informatie voor de leerkracht → LES 4, bijlage 4
 - Bordkaarten assertief gedrag → LES 4, bijlage 5
 - Enveloppen (1 per duo)

Opmerking Het is belangrijk dat leerlingen hun sociale vaardigheden vaak kunnen oefenen in veilige omstandigheden. Daarom is het aangewezen om tussen de lessen door (naast bv. taal en wiskunde) de leerlingen af en toe een rollenspel te laten spelen. De bordkaarten vormen hiervoor een leuke reminder én geven een extra steuntje aan de leerlingen. Uiteraard moet het niet steeds over situaties rond alcohol gaan, maar kan je aan de slag met allerlei aspecten uit hun leefwereld. Bespreek het rollenspel ook elke keer. Schenk bovendien aandacht aan assertief gedrag in de dagdagelijkse situaties.

B. Lesscenario

1. Inleiding: wat heeft assertiviteit met alcohol te maken?!?

Verwijs via enkele richtvragen naar de vorige lessen:

- > Wat hebben de leerlingen geleerd over de risico's en gevolgen van alcohol?
- > Waarom is het beter om niet te drinken voor je 16 bent?

Stimuleer de leerlingen om, met eigen woorden, de verschillende argumenten nog eens op een rij te zetten: wetgeving, groei, hersenen, sport (Les 3, tekst B). Het is niet de bedoeling om dieper/verder in te gaan op mogelijke problemen en verslaving (tekst A/C).

Stel daarna aan de klas volgende vraag:

- > Nu je dit allemaal weet over alcohol, waarom zou je dan toch nog alcohol drinken?

Laat hen hierbij terugdenken aan het verhaal van Spike, Birdy, Kim en Takani.

- > Waarom denk je dat Birdy en Kim alcohol dronken?
- > Ook Spike had bijna gedronken. Waarom?
- > Spike zegt 's avonds tegen zijn papa dat hij niet wil proeven. Denk jij dat het makkelijk is om dat te weigeren?

Doel is om volgende motieven aan bod te laten komen:

- > alcohol drinken omdat het feest is;
- > alcohol drinken omdat je vrienden dat doen;
- > alcohol drinken omdat iemand (een volwassene) jou dat aanbiedt.

Ook al weet je dat alcohol drinken niet gezond voor je is, het is niet altijd gemakkelijk om neen te zeggen: je wil de ander niet kwetsen, je vindt het fijn dat je het de ander naar zijn zin kan maken, je voelt je schuldig als je iets weigert aan iemand, je wil ruzie vermijden.

Om neen te zeggen, moet je sterk in je schoenen staan, assertief durven zijn. En weten dat het geen feest is enkel en alleen omdat er alcohol is. Het is feest omdat je met je vrienden en je familie samen plezier maakt.

Elke leerling krijgt de bladwijzer LOL zonder alcohol. Daarop staan uitspraken van leeftijdsgenootjes waarom zij 'neen' tegen alcohol zeggen. Stimuleer de leerlingen om deze als bladwijzer in hun agenda te gebruiken.

2. Herkennen van assertief gedrag

De leerlingen krijgen per twee een enveloppe met 9 kaartjes. Ze proberen deze in drie kolommen te rangschikken.

Bij de bespreking komen deze 3 kolommen op bord met de passende titel: subassertief, assertief en agressief. Laat de kinderen zelf zoeken welke titel bij welke kolom hoort.

Stimuleer de leerlingen om met eigen woorden deze 3 termen uit te leggen.

Omschrijf zelf duidelijk wat de 3 termen betekenen. Je vindt hiervoor voldoende informatie in bijlage 4.

Zet hen ook aan tot nadenken over welke reactie de beste is. Vraag heel concreet waarom een assertieve houding te verkiezen is. Laat hun antwoorden staven met voorbeelden en tegenvoorbeelden. Moedig hen telkens aan om hun keuze te verantwoorden en te beargumenteren.

Benadruk dat assertiviteit niet alleen durven 'neen' zeggen is, maar ook iets durven vragen voor jezelf.

Suggestie *Om het vlot te laten verlopen, kan je het nummer van de kaartjes noteren.*

3. Invullen van een assertiviteitstest

Deel de assertiviteitstest (Assertiviteit - Test jezelf) uit. Vertel de kinderen dat ze nu zelf nagaan hoe assertief ze wel of niet zijn.

Stel hen volgende vraag:

- > Kun je 'neen' zeggen of zeg je te snel 'ja' als je dat eigenlijk niet wilt?

De leerlingen maken de test individueel, maar worden wel klassikaal begeleid. Nadien berekenen ze elk hun score en volgt een gesprek. Laat hen even controleren of het resultaat klopt met de werkelijkheid. Laat de leerlingen vrijwillig vertellen en dwing niemand.

Suggestie *Stimuleer de leerlingen om thuis (of in een vrij moment op school/in de klas) ook eens te surfen naar www.acoolworld.be/kids en daar in het labo te testen hoe goed ze zichzelf kennen.*

4. Spelen van een rollenspel

Verdeel de leerlingen in kleine groepjes van 2 à 3 personen. Ieder groepje krijgt een situatie die ze gaan naspelen. Het doel van deze oefening is dat de kinderen op een correcte manier kunnen reageren door voorgaande kennis toe te passen.

Suggesties

- Maak voor elke groep wat ruimte vrij in de klas.
- Stimuleer de kinderen om creatief gebruik te maken van voorwerpen.
- Maak op voorhand duidelijke afspraken. Bv. "We blijven rustig wanneer een groepje zijn rollenspel brengt. We beginnen niemand uit te lachen."

Bespreek nadien onmiddellijk ieder rollenspel. Laat eerst de leerlingen zelf ideeën aanbrengen. Je kan verder aanvullen indien nodig. Je vindt hiervoor voldoende informatie in bijlage 4.

Enkele richtvragen:

- > Heeft de persoon die onder druk stond assertief genoeg gereageerd?
- > Hoe zou het anders gekund hebben?
- > Wat zou een foutieve reactie zijn in deze situatie?
- > Heb je dit al eens meegemaakt?
- > ...

5. Afronden met enkele tips om assertiever op te treden

Besluit de les met enkele tips om in bepaalde situaties assertiever op te treden.
Gebruik de bordkaarten 'assertief gedrag' om de tips zo concreet mogelijk te maken.

- Suggesties**
- *Benadruk dat het belangrijk is dat iedereen zichzelf kan en mag zijn.*
 - *De zelftest 'assertiviteit' kan aan het projectboek worden toegevoegd.*
 - *Wil je verder werken rond sociale vaardigheden? De inventaris 'Jongeren, alcohol en drugs' biedt een overzicht van materiaal over dit thema zoals:
 - > lespakketten,
 - > spelmateriaal,
 - > video's,
 - > leesboeken.*

Voor elk item vind je op een fiche inhoudelijke, methodische en praktische informatie (bv. leeftijd van de doelgroep, uitleen-/besteladres).

Meer info? www.vad.be (onderwijs > lager onderwijs > materiaal).

Les 5: Wij zeggen neen!

Themalied

A. Situering van de les

Duur 50 minuten

- Lesdoelen**
- Creëren van verbondenheid met elkaar.
 - Versterken van de weerbaarheid.
 - Zich kunnen uitdrukken in muzische expressie.

Leerdoelen wereldoriëntatie

GO!

DOMEIN MENS / IK EN MEZELF

- De leeromgeving biedt een brede waaier aan expressiemogelijkheden binnen uiteenlopende leerdomeinen.
- De leeromgeving spreekt de innerlijke belevingswereld van elke leerling voldoende aan waardoor een succesvolle ontwikkeling mogelijk wordt.

DOMEIN MENS / IK EN DE ANDEREN: VOLWASSENEN

- Kinderen moeten leren zich weerbaar op te stellen, ook tegenover volwassenen.
- Ze moeten leren inzien dat ieder van hen op een of ander moment voor de keuze zal worden geplaatst om al dan niet op te komen voor zichzelf.

OVSG

DOMEIN MENS / SOCIALE VAARDIGHEDEN

- 2.7 - 7.

VVKBaO

OVERKOEPELENDE DOELSTELLINGEN / BASISATTITUDES

- 0.3

MENS EN HET MUZISCHE / EXPRESSIE

- 3.6

Didactisch materiaal

- Liedtekst 'Wij zeggen Neen!' → LES 5, bijlage 1
→ Projectboek
- Allerlei slag- en schudinstrumenten (bv. klokkenspel, kokosnoten, halve walnoten, schuddoosjes, bellenkrans, regenpijp)
- Optioneel: computer met internetaansluiting en geluidskaart

Aanleren van het refrein

Zing het refrein voor. Gebruik daarna dezelfde werkwijze als bij de strofes.

- Suggesties**
- *Je kan de instrumentale versie van 'Life is a flower' gebruiken als melodielijn.*
 - *Het themalied staat in het projectboek.*

3. Klassikaal zingen van het themalied

Pas bij deze lesfase krijgen de leerlingen de tekst van het lied op papier. Zing het lied nogmaals volledig voor, de leerlingen volgen de tekst op papier. Daarna zing je samen met de leerlingen het volledige lied. Geef de juiste toonhoogte aan voor de samenzang en geef tijdens het zingen ook het ritme aan.

- Suggestie** *Eventueel kan de klas verdeeld worden in groepjes (bv. jongens - meisjes). De groepen kunnen afwisselend los van elkaar zingen, onder jouw leiding.*

4. Verwerking van het themalied

De klas wordt verdeeld in twee groepen. Deze twee groepen doen samen een aantal 'liedspelletjes':

- > groep 1: zingt de eerste zin heel zacht;
- > groep 2: tikt het ritme van de eerste zin zacht op de rug van de hand;
- > groep 1: tikt het ritme van de volgende zin zacht op de rug van de hand;
- > groep 2: zingt de volgende zin heel zacht.

De verwerking van het lied kan ook gebeuren aan de hand van de slag- en schudinstrumenten (zie didactisch materiaal voor enkele suggesties). Stel de verschillende instrumenten voor, benoem ze en demonstreer het gebruik. Gebruik eventueel ritmekaarten om ritmes die voorkomen in het lied te oefenen met de instrumenten. Zorg ervoor dat alle leerlingen over een instrument beschikken, je kunt ook met een instrumentengroep en een zanggroep werken.

Les 6: Alcohol in de media

Kritisch omgaan met reclame

A. Situering van de les

Duur 125 minuten

- Lesdoelen**
- Uitleggen dat reclame een invloed heeft op het koopgedrag.
 - Gevoelens die door reclame worden opgeroepen onder woorden brengen.
 - Visuele en auditieve reclamemiddelen oplijsten, herkennen, aanduiden en benoemen.
 - In spots, flyers en slogans m.b.t. alcohol de onderliggende boodschappen herkennen, aanduiden en benoemen.
 - De techniek van reclame toepassen om een gezonde drank te verkopen.
 - Een kritische houding aannemen t.o.v. reclame betreffende alcoholische drank.
 - Versterken van de weerbaarheid.

Leerdoelen wereldoriëntatie

GO!

DOMEIN TECHNOLOGIE

- Een aantal essentiële feiten zoals om met de computer te werken moet je exact juiste procedures volgen in de juiste context kunnen gebruiken.
- Een aantal relaties zoals computer – beeld – geluid – bewaren – internet – informatie in de juiste context kunnen gebruiken.
- Het verwerven van een aantal essentiële inzichten zoals dat een bestand van een computer opgeslagen kan worden op een gegevensdrager.

DOMEIN MENS / IK EN MEZELF

- De leeromgeving biedt een brede waaier aan expressiemogelijkheden binnen uiteenlopende leerdomeinen.
- De leeromgeving spreekt de innerlijke belevingswereld van elke leerling voldoende aan waardoor een succesvolle ontwikkeling mogelijk wordt.
- Ruimte creëren en respect hebben voor het eigen geschreven en gesproken woord, voor de eigen oplossingsstrategieën enzovoort.
- Mogelijkheden aanbieden om de eigen expressie van de leerlingen telkens weer een eigen, waardevolle plaats te geven.
- Een sfeer te creëren waarbinnen elk kind zichzelf kan zijn en hiervoor gerespecteerd wordt.

DOMEIN MENS / IK EN DE ANDER

- Voldoende gelegenheid bieden om de leerlingen tijdens de leeractiviteiten met elkaar te laten omgaan, samen te werken, enzovoort.
- Ervoor zorgen dat de wijze van omgaan met elkaar besproken wordt.
- Actieve werkvormen, waarbij kinderen de opdracht/mogelijkheid krijgen een persoonlijke inbreng te leveren in een groepsactiviteit, zijn een voorwaarde om tot een coöperatieve klasgroep te kunnen komen, waar het samenwerken een positieve betekenis krijgt.

DOMEIN MENS / IK EN DE ANDEREN: VOLWASSENEN

- Kinderen moeten leren zich weerbaar op te stellen, ook tegenover volwassenen.

DOMEIN MAATSCHAPPIJ / SOCIAAL ECONOMISCHE VERSCHIJNSELEN

- Een aantal relaties zoals reclame in een juiste context gebruiken.
- Het verwerven van een aantal inzichten zoals dat de aanschaf van producten en/of goederen die leerlingen bezitten door allerlei reclame en/of door voorbeelden op tv beïnvloed zijn.
- Het zelfstandig kunnen uitvoeren van een aantal essentiële vaardigheden en het verwerven/nastreven van attitudes zoals op reclame enkele duidelijke lokmiddelen aantonen, die de verkoop proberen te stimuleren.

OVSG

DOMEIN TECHNIEK / 2 TECHNIEK HANTEREN

- WO-TEC-03 - 4.
- WO-TEC-03 - 5.
- WO-TEC-03 - 24.

DOMEIN MAATSCHAPPIJ / SOCIAAL-ECONOMISCHE VERSCHIJNSELEN

- 1.5 - 30.
- 1.5 - 31.
- 1.5 - 35.

DOMEIN MAATSCHAPPIJ / SOCIAAL-CULTURELE VERSCHIJNSELEN

- 2.2 - 14.

DOMEIN MAATSCHAPPIJ / POLITIEKE EN JURIDISCHE VERSCHIJNSELEN

- 3.1 - 3.
- 3.1 - 4.

DOMEIN MENS / SOCIALE COGNITIE

- 1.1 - 4.

DOMEIN MENS / SOCIALE VAARDIGHEDEN

- 2.7 - 7.
- 2.12 - 5.

VVKBaO

OVERKOEPELENDE DOELSTELLINGEN / BASISATTITUDES

- 0.5
- 0.7

OVERKOEPELENDE DOELSTELLINGEN / BASISVAARDIGHEDEN

- 0.12
- 0.15

MENS EN LEVENSONDERHOUD / VERHANDELEN EN CONSUMEREN

- 1.12

MENS EN ZINGEVING / MENSEN GEVEN RICHTING AAN HUN LEVEN

- 2.10

MENS EN MEDEMENS / IK GA OM MET ANDERE MENSEN

- 4.10

MENS EN TECHNIEK / SYSTEMEN

- 6.8

MENS EN TECHNIEK / TECHNISCH DENKPROCES

- 6.13
- 6.18

MENS EN TIJD / DAGELIJKSE TIJD

- 8.7

Didactisch materiaal

- De trukendoos van de reclame / PowerPointpresentatie → www.acoolworld.be/school
- Werkblad / Kopieerblad → LES 6, bijlage 1a
- Werkblad / Oplossingen → LES 6, bijlage 1b
- Takenkaarten → LES 6, bijlage 2
- Volgkaart tv-reclamespot / Kopieerblad → LES 6, bijlage 3
- Volgkaart radioreclamespot → LES 6, bijlage 4
- 1 wit A1-blad + voldoende reservebladen + kladpapier
- Lijm, stiften, schaar en allerhande knutselmateriaal (maak hier zelf een selectie in)

ICT-materiaal

- Digitale fotocamera met filmfunctie (of andere camera)
- Kabeltje om camera aan te sluiten op computer
- Computer
- Microsoft Office PowerPoint
- Micro (aansluitbaar op computer)
- Opnameprogramma (te vinden in Windows XP onder: 'Bureau-assessoires – Geluidsrecorder')
- Beamer en projectiescherm (optioneel – zie opmerkingen)

Opmerkingen

- Spreek voor deze les een tijdslimiet af en zorg zelf voor reservetijd.
- Indien je een groot aantal leerlingen hebt in de klas en voor de PowerPointpresentatie geen gebruik kan maken van een beamer en projectiescherm, kan je ter ondersteuning of vervanging van de presentatie de werkblaadjes gebruiken.
- Indien je geen computer ter beschikking hebt, werk je met gekopieerde afbeeldingen op een werkblad per leerling (cf. suggestie bij lesdeel 3) en integreer je de vragen en doelstellingen van lesdeel 1 (analyse van de reclame) in lesdeel 2 (de trukendoos van de reclame). Het maken van een radiospot vervang je dan ook door het maken van een reclameflyer.
- Om het toezicht op alle leerlingen te bewaren kan beroep gedaan worden op een extra persoon, zoals een ouder, de ict-coördinator, of een knutselouder. Indien er parallel wordt gewerkt met een klas van dezelfde graad, kunnen de klassen samen zitten waardoor de ene leerkracht het zicht bewaart over de makers van de radio- en tv-spot, terwijl de andere in de klas blijft bij de flyer-ontwerpers.

Zelf op zoek

Gezien de auteursrechtelijke bescherming van reclamebeelden, kan VAD deze reclamebeelden en -spots niet opnemen in dit lespakket. Voor de spots en reclamebeelden werden url's en zoektermen opgenomen om deze terug te vinden.

B. Lesscenario

Situering

“We weten nu dat je best niet drinkt voor je 16 bent: het is geen gezonde keuze want je bent nog volop aan het groeien (je hersenen en je persoonlijkheid). We kiezen er samen voor, met ons themalied, om ‘neen te zeggen’. Maar we hebben ook gezien dat dit niet altijd zo gemakkelijk is. Je moet best wel sterk in je schoenen staan. Soms laten we ons beïnvloeden.

Zoals Spike bijna meedeed met Birdy en Kim, die stiekem alcohol dronken. We weten ook waarom: omdat het dan pas echt feest zou zijn, om bij zijn vrienden te horen, om cool te zijn.

De idee dat je pas cool bent als je alcohol drinkt, je extra veel plezier zal maken, je veel vrienden zal hebben als je een pintje drinkt, is helemaal niet zo gek.

We zien in de media heel wat voorbeelden die dit idee versterken: we kijken daarom eens goed naar wat de reclame over alcohol ons vertelt.”

1. Analyse van reclame

Bespreek iedere spot afzonderlijk. Laat de fragmenten aandachtig bekijken/ beluisteren. Laat de leerlingen uitleggen welke elementen ‘aantrekkelijk’ zijn. De analyse op begripsniveau is belangrijk.

Inhoud van de verschillende spots:

Spot: Bacardi Mojito

Knappe jongens en meisjes zijn aan het dansen. De muziek stopt als de barman stopt met het maken van een Mojito. Zonder Mojito kan je niet dansen of feesten.

www.youtube.com, zoektermen: Bacardi Mojito Ad

Spot: Martini

George Clooney wordt geweigerd op een feestje omdat hij geen Martini meebracht. Zonder Martini is er geen feest. Wie Martini drinkt is populair.

www.youtube.com, zoektermen: No Martini, no party

Spot: Jupiler

Mannen die gevaarlijke acties ondernemen, zoals bergbeklimmen, snowboarden en kajakken in een woeste rivier. Jupiler is voor stoere mannen.

www.youtube.com, zoektermen: Jupiler tv-spot 2009-2010

Spot: Campari

Een feest. Een knappe jongen en een mooi meisje. Mooie, aantrekkelijke mensen drinken Campari.

www.youtube.com, zoektermen: Campari spot Jessica Alba

Spot: Jupiler

Een Japanner probeert het woord ‘Jupiler’ uit te spreken, maar anderen begrijpen het als ‘Joepiejee’. Vreugde en bier worden hier geassocieerd.

www.youtube.com, zoektermen: Belgian beer Jupiler publicity China Eastern

Reclame bier

- Suggestie**
- *Je kan bovenstaande spots steeds vervangen door spots die jouw leerlingen leuk vinden, die op dat moment hip zijn.
Let wel: het is niet de bedoeling dat de leerlingen zelf deze spots online zoeken. Ze komen dan terecht op sites die niet aangepast en/of toegankelijk zijn voor kinderen van hun leeftijd.*

Hulpvragen:

- > Voor welk product wordt reclame gemaakt?
- > Waar zit alcohol in?
- > Waarover ging de reclamespot?
- > Wat voel je als je naar de reclame kijkt/luistert?
- > Wat is er aantrekkelijk voorgesteld? Hoe merk je dat?
- > Wat is de boodschap die de reclamemakers willen meegeven?
- > Voor wie was die bedoeld? Hoe weet je dat?
- > Wat was de slogan?
- > ...

Synthese

- Welke gevoelens kwamen er allemaal aan bod in de reclame?
Bv. gelukkig zijn, plezier maken, populair of stoer zijn.
- Waarom maakt alcoholreclame gebruik van deze gevoelens?
Er bestaan heel veel verschillende alcoholische drankjes, waaruit we kunnen kiezen. Reclame gaat proberen om ons juist dat ene drankje te laten kopen. Zij doen dat door in te spelen op onze behoeften en gevoelens: hoe willen wij door anderen gezien worden, welk gevoel willen we uitstralen, wie willen we zijn, welk 'imago' willen we creëren.

- Suggesties**
- *Het kan interessant zijn om de spots 'taalbeschouwend' te gaan bekijken/beluisteren. Als leerkracht kan je dan gebruik maken van de zogenaamde vragen van het taalmodel om het gesprek te structureren. De vragen zijn:*
 - *Wie is de zender?*
 - *Wat is de boodschap?*
 - *Wie is de ontvanger?*
 - *Wat is de bedoeling van de communicatie?*
 - *Hoe wordt er gecommuniceerd?*
 - *Welke zijn de middelen om te communiceren?*
 - *Wat is de reactie, het effect?*
 - *Het is aan te bevelen om het gesprek te structureren en deze structuur visueel te maken voor de leerlingen door middel van een bordschema.*

2. De trukendoos van de reclame. Oefening

Bekijk samen met de leerlingen de PowerPointvoorstelling. De bedoeling hierbij is dat de leerlingen achterhalen op welke gevoelens en behoeften de reclame inspeelt.

- Suggesties**
- *Gezien de auteursrechtelijke bescherming van reclamebeelden, kan VAD deze reclamebeelden en -spots niet opnemen in dit lespakket. Je moet deze beelden dus zelf nog toevoegen in de PowerPointpresentatie. De sjabloon voor deze presentatie vind je op www.acoolworld.be/school. Bij elke truc vind je een voorbeeld. Je vindt deze beelden snel door de merknaam (en slogan) in te geven in de zoekfunctie Google – afbeeldingen. Let wel op: het is niet de bedoeling de leerlingen zelf deze afbeeldingen online te laten zoeken, ze komen dan op sites die niet aangepast en/of toegankelijk zijn voor kinderen van 10-12 jaar.*
 - *Indien je een groot aantal leerlingen hebt in de klas en voor de PowerPointpresentatie geen gebruik kan maken van een beamer en projectiescherm, kan je ter ondersteuning van de presentatie de werkblaadjes gebruiken (cf. lesdeel 3).*

TRUC 1

Samen met vrienden drinken → bij een groep horen, (veel) vrienden hebben, plezier maken

Bv. Maes Pils - Maten Makkers Maes.

TRUC 2

Zelfde drankje met verschillende smaken, mooie kleurrijke flesjes, leuke verpakking → kunnen kiezen wat je wilt, een eigen smaak hebben, opvallen = uniek zijn (“een speciaal drankje voor een speciaal persoon”)

Bv. flesjes Bacardi Breezer / flesje Flügel / flesje Boswandeling

TRUC 3

Bekende (hippe, succesvolle) mensen, filmsterren (George Clooney) → klasse hebben, stijlvol en hip zijn

Bv. George Clooney - No Martini? No Party

TRUC 4

Spectaculaire avonturen/acties → stoer zijn

Bv. Jupiler - Mannen weten waarom

TRUC 5

Knappe man/vrouw → mooi zijn

Bv. William Lawson / Campari (bv. Jessica Alba)

Een afsluiterje...overall reclame

Reclame op sportevenementen.

Waarom? Als je iets veel ziet, blijft het je langer bij, zonder dat je er bewust van bent.

Bv. Jupiler bordreclames in een voetbalstadium

- Suggesties**
- Je kan bovenstaande reclamebeelden steeds vervangen door (nieuwe) beelden die jouw leerlingen leuk vinden, die op dat moment hip zijn.
 - Je kan de leerlingen reclamebeelden laten opzoeken in tijdschriften en kranten.

Alcohol en muziek

Je kan op dit onderwerp van onbewuste beïnvloeding en beeldvorming rond alcohol nog even dieper doorgaan, door te gaan kijken naar andere vormen van media waar jongeren mee in contact komen. Bv. muziek-/videoclips. In heel wat clips komt alcohol aan bod, waardoor het ook weer een 'cool' en 'hip' imago krijgt. Een voorbeeld is de clip 'Bad Romance' van Lady Gaga. Uiteraard kan je ook hier best verwijzen naar clips die jouw leerlingen hip, leuk vinden.

3. Tussentijdse evaluatie of kort individueel leermoment: invullen van de werkblaadjes

Deze oefening kan gebruikt worden als kort, individueel leermoment of als tussentijdse evaluatie.

De leerlingen krijgen elk een werkblad met de beelden uit de PowerPointpresentatie. In de verschillende kolommen staan behoeften/gevoelens waar reclame op inspeelt. De leerlingen duiden aan welke reclame op welke behoeften of gevoelens inspeelt.

- Suggestie** Je kan alle beelden uit de PowerPointpresentatie ook op één blad kopiëren en dit aan het werkblad van de leerlingen toevoegen. Zij kunnen dan de reclamebeelden uitknippen en in de juiste kolom kleven.

4. Een reclamespot maken

Opdracht

"Als afsluiter van het **LOL zonder alcohol**-project organiseren we met de klas een openklasmoment waarbij de ouders en/of leerlingen uit andere klassen (afhankelijk van uw keuze en mogelijkheden) worden uitgenodigd om te komen kijken naar wat jullie allemaal geleerd en gemaakt hebben.

We kunnen hen dan tonen dat wij 'neen' zeggen tegen alcohol, omdat dat de gezondste keuze is. We laten ook zien dat wij plezier maken en 'cool' zijn zonder alcohol. We kunnen hiervoor ook reclame maken, bijvoorbeeld reclame over 'cool' zijn zonder alcohol of over het drinken van een gezond drankje.

Voor deze opdracht werken we in groepjes. Elk groepje krijgt de opdracht om een stukje reclame te ontwerpen. Zo is het de bedoeling dat er flyers, beeldreclame en geluidsreclame gemaakt worden."

Eerst wordt klassikaal een slogan bedacht. Deze slogan moet duidelijk verwerkt worden in de flyer(s), de spot en de geluidsreclame(s).

- Suggestie** Laat de leerlingen de ruimte om eerst individueel na te denken over een slogan. In hun projectboek is ruimte voorzien om deze creatieve denkoefening te maken. Brainstorm daarna klassikaal verder op de ideeën van de leerlingen.

Groepswerk

Werk met groepjes van 4 leerlingen. Er kunnen meerdere groepjes flyers maken. Indien je over de nodige ICT beschikt, kunnen uiteraard ook meerdere groepjes een tv- of radioreclamespot maken.

Duid groepjes aan (of laat kiezen) voor volgende opdrachten:

- de opmaak van een affiche (reclame-flyer);
- de aanmaak van een tv-reclamespot (beeldreclame);
- de aanmaak van een radioreclamespot (geluidsreclame);

Binnen de groep krijgt elke leerling een rol:

- tv-reclamespot: regisseur, acteurs, cameraman;
- affiche: leider & materiaalmeester, ontwerpers;
- radioreclamespot: regisseur, sprekers, opnameman.

Elk groepje krijgt een takenkaart (bijlage 2) en wordt voorzien van het nodige materiaal. De groepen tv- en radioreclamespot krijgen ook nog een volgkaart (bijlage 3 en bijlage 4).

Leerlingen die filmen moeten dit in een afzonderlijke ruimte kunnen doen, zodat er geen 'ruis' op de opnames komt. Dit is ook zo voor de groep die de geluidsopnames maakt.

Afspraken

Afspraken die je best maakt (formuleer ze steeds positief!):

- > Hou je taak vol!
- > Praat rustig, probeer te fluisteren.
- > Loop enkel rond als dit nodig is om bv. materiaal te nemen.
- > Vraag hulp indien nodig, maar probeer steeds eerst in de groep tot een oplossing te komen.

- Suggesties**
- Noteer de afspraken op het bord.
 - Observeer de werkzaamheden binnen de groepjes. Kom niet te vlug tussen, de leerlingen moeten eerst zelf de gelegenheid krijgen om met de taak te starten en een werkwijze af te spreken.

5. Voorstelling & feedback

Na het groepswerk verzamelen we terug met de klas. De opdrachten worden aan elkaar getoond en de uitvoering en de inhoud besproken. Probeer tijdens je feedback positieve elementen te benoemen.

Nadien volgt een product- en procesevaluatie.

Procesgerichte evaluatie:

- > Hoe verliep de samenwerking binnen de groepjes?
- > Wat liep goed? Wat liep er niet goed?

Productgerichte evaluatie:

- > Wie is tevreden over zijn eindresultaat?
- > Wat onthouden jullie uit de les?

- Suggestie**
- De werkblaadjes kunnen in het projectboek worden ingevoegd.
 - De reclameflyers kunnen opgehangen worden in de klas.

Les 7: Wat vond ik ervan?

Syntheseles

A. Situering van de les

Duur 50 minuten

- Lesdoelen**
- Reflecteren over eigen gedrag en gevoelens.
 - Zich bewust zijn van eigen gevoelens en mening betreffende het project LOL zonder alcohol.
 - Toetsen van het inzicht in de effecten van alcohol op het lichaam.
 - Toetsen van het inzicht in de risico's en gevolgen van alcoholgebruik.
 - Toetsen van de kennis van de wetgeving rond alcohol.

Leerdoelen wereldoriëntatie

GO!

DOMEIN NATUUR / MENS EN GEZONDHEIDSEDCATIE

- Een aantal essentiële feiten zoals de bloedsomloop staat mee in voor de transport van stoffen doorheen het hele lichaam in de juiste context gebruiken.
- Een aantal relaties zoals gezondheid – verslaving – drugs in een juiste context kunnen plaatsen.
- Het verwerven van een aantal essentiële inzichten zoals dat:
 - > alle stelsels onderling afhankelijk zijn van elkaar;
 - > een gezond en hygiënisch levenspatroon belangrijk is.
- Het zelfstandig kunnen uitvoeren van een aantal essentiële vaardigheden en het verwerven/nastreven van attitudes zoals
 - > ongezond gedrag herkennen, bespreken en eventueel veranderen.

DOMEIN MENS / IK EN MEZELF

- Regelmatig kringgesprekken organiseren, waarbinnen het kind als individu op een veilige manier zijn verhaal kan doen.

OVSG

DOMEIN NATUUR / LEVENDE NATUUR

- WO-NAT-03 - 21.

DOMEIN NATUUR / GEZONDHEID

- WO-NAT-07 - 3.
- WO-NAT-07 - 5.

DOMEIN MENS / SOCIALE COGNITIE

- 1.1 - 4.
- 1.1 - 6.
- 1.3 - 1.

VVKBaO

OVERKOEPELENDE DOELSTELLINGEN / BASISATTITUDES

- 0.7

OVERKOEPELENDE DOELSTELLINGEN / BASISVAARDIGHEDEN

- 0.11
- 0.12

MENS EN ZINGEVING / MENSEN GEVEN RICHTING AAN HUN LEVEN

- 2.10

MENS EN MEDEMENS / IK KEN MEZELF

- 4.2

MENS EN NATUUR / ZORG OM DE EIGEN GEZONDHEID

- 7.14

- Didactisch materiaal**
- Quizvragen en antwoorden → LES 7, bijlage 1
 - JUIST-FOUT-kaartjes → LES 7, bijlage 2
 - Computer (optioneel)

Opmerkingen Indien je een groot aantal leerlingen hebt in de klas, kan je gebruik maken van een beamer en projectiescherm. Of je kan ter ondersteuning of vervanging van de quiz op de website www.acoolworld.be/kids de quizvragen en antwoorden mondeling geven (cf. bijlage 1).

B. Lesscenario

1. Evaluatie van het project LOL zonder alcohol

Ga met de leerlingen klassikaal in gesprek over het project. Stimuleer hen om hun mening te uiten en deze te beargumenteren, maar benadruk dat iedereen vrij is om iets te zeggen.

Enkele opwarmertjes:

- > Wat vond je van het themalied?
- > Ben je nog altijd overtuigd van de boodschap in het lied? Waarom wel/niet?

Laat de leerlingen nadien individueel reflecteren over het project. Achteraan in het projectboek is hiervoor de nodige ruimte met enkele richtvragen voorzien.

2. Inhoud herhalen d.m.v. een quiz

De leerlingen worden in kleine groepjes verdeeld en krijgen per groep 2 kaartjes. Open de online-quiz op www.acoolworld.be/kids. Laat de leerlingen de vragen lezen en stel ze ook nog eens mondeling. De leerlingen krijgen even de tijd om te overleggen. Op een afgesproken signaal steken ze het juiste kaartje in de lucht: juist of fout. Na iedere vraag duid je op de computer het antwoord aan dat door de meerderheid van de groepjes wordt gegeven. Overloop het antwoord mondeling met de leerlingen en controleer welke groep het juist had. Ieder correct antwoord is 1 punt waard.

Controleer de resultaten van iedere groep en deel de winnaar mee. Neem ook even de tijd om de quiz met de leerlingen te evalueren. Vraag bijvoorbeeld of ze de vragen moeilijk of makkelijk vonden.

Suggesties

- De quiz op de website *acoolworld.be* is identiek aan de quiz in bijlage (vraag, antwoord en toelichting). Bij het spelen van de online-quiz kan je dan ook als leerkracht ter ondersteuning gebruik maken van de papieren versie (bijlage 1).
- Indien je niet kan of wenst te werken met de online-quiz, kan je werken met de quiz in bijlage. Belangrijk is om ook dan enige info te geven bij de antwoorden. Bij de quizvragen (bijlage 1) is per antwoord ook de toelichting opgenomen.
- De leerlingen kunnen een naam voor hun groep bedenken. Noteer die namen dan op het bord. Zo kan je na iedere vraag de punten onmiddellijk zichtbaar maken.
- Je kan ook werken met een schrijfbordje per groep dat de kinderen iedere keer in de lucht steken.
- De oplossingen van de vragen kunnen de leerlingen ook vinden in hun projectboek (de werk- en infobundel). Je kan zelf beslissen of je hen toelaat dit te gebruiken of niet.
- Indien je wenst, kan je de winnaars als beloning laten kiezen welk non-alcoholisch drankje de klas gaat maken voor het openklasmoment (LES 8).

Les 8: LOL zonder alcohol in de kijker

Feestelijk openklasmoment

A. Situering van de les

Duur 100 minuten

- Lesdoelen**
- Brainstormen over ideeën om een openklasmoment (feest) te organiseren.
 - Brainstormen over ideeën om het project LOL zonder alcohol voor te stellen op het openklasmoment (feest).
 - Voorstellen kritisch evalueren.
 - Een groepsopdracht verdelen in deeltaken.
 - Een plan opstellen om een taak tot een goed einde te brengen.
 - De klas creatief aankleden i.f.v. het openklasmoment.
 - De verschillende technische materialen klaarzetten in de klas.
 - In eigen woorden (een realisatie van) het project toelichten aan ouders, medeleerlingen.

Leerdoelen wereldoriëntatie

GO!

DOMEIN NATUUR / MENS EN GEZONDHEIDSEUCATIE

- Het zelfstandig kunnen uitvoeren van een aantal essentiële vaardigheden en het verwerven/nastreven van attitudes zoals op hun niveau informatiebronnen (boeken, tijdschriften, beeldmateriaal, enzovoort) raadplegen.

DOMEIN TECHNOLOGIE

- Een aantal relaties zoals computer – beeld – geluid – bewaren – internet – informatie in de juiste context kunnen gebruiken.

DOMEIN MENS / IK EN MEZELF

- De leeromgeving biedt een brede waaier aan expressiemogelijkheden binnen uiteenlopende leerdomeinen.
- De leeromgeving spreekt de innerlijke belevingswereld van elke leerling voldoende aan waardoor een succesvolle ontwikkeling mogelijk wordt.
- Ruimte creëren en respect hebben voor het eigen geschreven en gesproken woord, voor de eigen oplossingsstrategieën enz.
- Mogelijkheden aanbieden om de eigen expressie van de leerlingen telkens weer een eigen, waardevolle plaats te geven.
- Voldoende ruimte (respect) voor privacy.
- De band tussen hetgeen buiten en binnen de school gebeurt versterken.
- Het creëren van een open communicatie met de verschillende ouders.

DOMEIN MENS / IK EN DE ANDER

- Voldoende gelegenheid bieden om de leerlingen tijdens de leeractiviteiten met elkaar te laten omgaan, samen te werken, ...
- Actieve werkvormen, waarbij kinderen de opdracht/mogelijkheid krijgen een persoonlijke inbreng te leveren in een groepsactiviteit, zijn een voorwaarde om tot een coöperatieve klasgroep te kunnen komen, waar het samenwerken een positieve betekenis krijgt.

OVSG

DOMEIN TECHNIEK / TECHNIEK HANTEREN

- WO-TEC-03 - 4.
- WO-TEC-03 - 5.

DOMEIN MAATSCHAPPIJ / SOCIAAL-CULTURELE VERSCHIJNSELEN

- 2.2 - 14.

DOMEIN MAATSCHAPPIJ / POLITIEKE EN JURIDISCHE VERSCHIJNSELEN

- 3.1 - 3.
- 3.1 - 4.

DOMEIN MENS / SOCIALE VAARDIGHEDEN

- 2.5 - 4.
- 2.12 - 5.

VVKBaO

OVERKOEPELENDE DOELSTELLINGEN / BASISATTITUDES

- 0.3
- 0.5

OVERKOEPELENDE DOELSTELLINGEN / BASISVAARDIGHEDEN

- 0.15

MENS EN HET MUZISCHE / EXPRESSIE

- 3.6

MENS EN MEDEMENS / IK GA OM MET ANDERE MENSEN

- 4.10

MENS EN TECHNIEK / SYSTEMEN

- 6.8

MENS EN TECHNIEK / TECHNISCH DENKPROCES

- 6.18

MENS EN TIJD / DAGELIJKSE TIJD

- 8.7

MENS EN RUIMTE / RUIMTELIJKE INRICHTING

- 9.5

Didactisch materiaal

- Ballonnen en affiches → Klaspakket
- Recept(en) voor de alcoholvrije drankjes → www.acoolworld.be/kids bij 'feestje'
- Ingrediënten voor de alcoholvrije drank (optioneel – indien je deze op voorhand even wil uittesten)
- Groot blad per groep
- Informatieve boeken, prenten i.v.m. het project
- Werkjes van de leerlingen uit voorgaande lessen
- Allerhande knutselmateriaal: soorten papier, karton, kleurpotloden, stiften, verf

Opmerking

Plan deze les enkele dagen vóór het openklasmoment. Zeker wanneer je de datum nog niet hebt gecommuniceerd naar de ouders (→ Vooraf). Bovendien laat dit je toe om alles nog eens rustig te overlopen en het nodige materiaal bij elkaar te zoeken. Beslis op voorhand waar het feest zal plaatsvinden.

B. Lesscenario

1. Organisatie bespreken van het feestelijk openklasmoment (het feest).

Vertel de leerlingen dat het project wordt afgesloten met een feestelijk openklasmoment waarop ouders en kinderen uit andere klassen worden uitgenodigd. Het doel is tonen en vertellen wat ze geleerd en gedaan hebben tijdens het project **LOL zonder alcohol**.

Geef aan dat de leerlingen dit zelf mogen organiseren en ... dat daar heel wat komt bij kijken. Laat ze daar even over nadenken.

De klas wordt verdeeld in groepen van maximaal 4 leerlingen. De groepjes krijgen 10 minuten tijd om te brainstormen over de organisatie van het feest. Per groep worden de ideeën genoteerd op een grote flap.

De leerkracht kan volgende hulpvragen op bord schrijven:

- > Wat moet er vooraf gebeuren indien we een feest organiseren?
- > Wie nodigen we uit en hoe? Maken we een uitnodiging? Zo ja, wat moet er op staan?
- > Hoe kunnen we ons thema zichtbaar maken op het feest?
- > Hoe kan het feest verlopen?
- > ...

Nadien volgt een klassikale voorstelling en bespreking van de verschillende ideeën. De beste en meest haalbare ideeën noteer je op bord.

Zorg ervoor dat het thema voldoende zichtbaar blijft. Ideeën:

- > Een alcoholvrij drankje aanbieden.
- > Het themalied zingen (op het feest, in de andere klassen, aan de schoolpoort op het einde van de dag).
- > Versieren van de klas met ballonnen en affiches (Klaspakket).
- > Een verslag met passende foto's om op de schoolwebsite te plaatsen.
- > De tv-reclame en de radiospot laten naspelen of via laptop/beamer projecteren.
- > Een tentoonstelling maken van de mindmap en de reclameflyers, waar de ouders maar ook leerkrachten en de andere leerlingen van de 3de graad naar kunnen komen kijken.

Suggestie: Laat enkele leerlingen het recept voor een lekker alcoholvrij feestdrankje zoeken op www.acoolworld.be/kids. Ze vinden dit achter een kader in het stuk "feestje".

2. Voorbereiden van het feest

De kinderen gaan de ideeën uitwerken in verschillende groepen. Laat de leerlingen zelf kiezen bij welke groep ze willen aansluiten om tegemoet te komen aan hun motivatie, interesse en capaciteiten. Leg wel een maximum aantal personen op per groep.

Noteer de verschillende groepen met de namen van de leerlingen en een taakverdeling. Zorg dat op voorhand beslist is waar het feest zal plaatsvinden. Zo kunnen de leerlingen tijdens de voorbereiding rekening houden met de mogelijkheden en beperkingen van de ruimte. Zorg ook dat er voldoende materiaal beschikbaar is en organiseer dit per taak op één tafel. Begeleid de groepjes en help hen op weg.

3. Tussentijdse evaluatie

De verschillende groepjes stellen voor wat ze reeds georganiseerd hebben. Geef zelf feedback en laat ook de klasgenoten dit ook doen zodat de leerlingen nog tijd hebben om bepaalde zaken bij te sturen of volledig te veranderen.

4. Algemene repetitie

De verschillende groepjes houden rekening met de gegeven feedback en werken hun taken af. Jij verzamelt alle leerlingen opnieuw en bespreekt met hen het verloop en de organisatie van het feest: Hoe en waar alles opstellen? In welke volgorde presenteren? Wie doet wat tijdens het feest?

Er volgt een algemene repetitie als afsluiter en dan ... HET FEEST!!